

Jaarverslag en Jaarrekening Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe 2017

INHOUD

1. VOORWOORD	3
2. JAARSTUKKEN IN ÉÉN OOGOPSLAG	4
3. ORGANISATIEONTWIKKELING	5
4. PROGRAMMAVERANTWOORDING	7
4.1 RUD DRENTHÉ.....	7
4.2 PROGRAMMA MILIEU.....	8
5. PARAGRAFEN	13
5.1 LEGES / LOKALE HEFFINGEN	13
5.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	13
5.3 FINANCIËLE KENGETALLEN	15
5.4 FINANCIERING / TREASURY	17
5.5 BEDRIJFSVOERING	19
5.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN	19
6. FINANCIËLE JAARREKENING	22
6.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	22
6.2 OVERZICHT BATEN EN LASTEN in de jaarrekening	24
6.3 TOELICHTING BATEN.....	25
6.4 TOELICHTING LASTEN	27
6.5 BALANS	32
6.6 TOELICHTING OP DE BALANS.....	33
BIJLAGEN	40
BIJLAGE A: BIJDRAGE PER DEELNEMER IN 2017.....	40
BIJLAGE B: WNT-verantwoording 2017 RUD Drenthe.....	41
BIJLAGE C: DETAILLERING BODEMSANERINGSPROJECTEN	43
BIJLAGE D: CONTROLEVERKLARING ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	45

1. VOORWOORD

Met het aanleveren van deze jaarstukken komt de P&C-cyclus van het boekjaar 2017 tot een afronding.

Met een positief rekeningresultaat van € 117.481 is er ogenschijnlijk sprake van een gezonde financiële situatie. De werkelijkheid is echter anders. De financiële ontwikkelingen bij de RUD Drenthe hebben in 2017 helaas voor veel bestuurlijke en politieke onrust gezorgd. Naar aanleiding van een geprognostiseerd begrotingstekort bij voorjaarsrapportage is een integrale doorlichting van de organisatie en financiën van de RUD Drenthe uitgevoerd, gecombineerd met een audit op het zaakstelsel LOS. Vanuit beide onderzoeken zijn indringende conclusies en aanbevelingen gekomen. Daarbij valt op dat zowel oorzaken als oplossingen bij alle betrokken partijen (RUD, opdrachtgevers, bestuur) te vinden zijn. Dat betekent dat nauwe samenwerking tussen alle betrokkenen noodzakelijk is om de knelpunten met succes op te lossen.

In de afgelopen periode is de bestuurlijke en ambtelijke bereidheid getoond om gezamenlijk de problemen onder ogen te zien en oplossingen te zoeken. Dit is door het dagelijks bestuur bijzonder gewaardeerd. Naast een terecht kritische houding op proces en inhoud, treffen wij constructieve ideeën en een groeiend urgentiebesef aan voor het op orde krijgen van de bedrijfsvoering van zowel de RUD Drenthe als de eigen organisaties. Dit biedt een goede basis voor de verdere doorontwikkeling.

De hiervoor genoemde ontwikkelingen hebben ook binnen de organisatie veel teweeg gebracht. Met de voorgenomen doorontwikkeling met het Ontwikkelprogramma denken we een hernieuwd perspectief te bieden voor alle bij de RUD betrokken partijen.

We denken u met deze jaarstukken 2017 een transparant inzicht te bieden in de activiteiten, resultaten en ingezette middelen in 2017. De gedurende het jaar verstrekte voortgangsinformatie is in lijn met de inhoud van deze jaarstukken. Door de accountant zijn deze jaarstukken gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

Jisse Otter,

Voorzitter Dagelijks Bestuur

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Marjan Heidekamp,

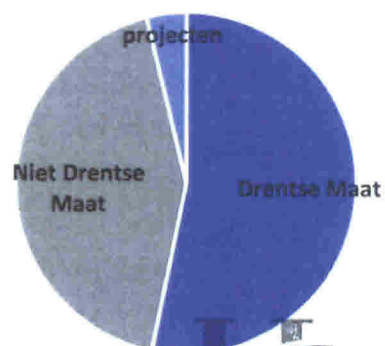
Secretaris Dagelijks Bestuur

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

2. JAARSTUKKEN IN ÉÉN OOGOPSLAG

REALISATIE RUD DRENTHE 2017 IN ÉÉN OOGOPSLAG			
X € 1000			
	begroting voor wijziging	Begrotingswijziging 2017	Realisatie 2017
 Deelnemersbijdrage	11.918	12.368	12.368
 Projecten	0	640	583
BRZO	37	37	37
Leges	225	225	125
TOTAAL BATEN	12.180	13.270	13.113
 Loonsom en Inhuur	8.606	9.025	9.321
 Reis-, opleidings- en algemene personeelskosten	743	600	491
 Bedrijfsvoeringskosten	2.340	2.379	2.179
Projectkosten LOS		391	210
 Projecten	0	640	583
BRZO	37	37	26
Leges	173	173	89
Kapitaallasten	139		
Incidentele lasten		50	97
 Onvoorzien	125	125	0
TOTAAL LASTEN	12.163	13.420	12.996
RESULTAAT	17	-150	117

Gerealiseerde uren 2017

3. ORGANISATIEONTWIKKELING

De RUD is volop in ontwikkeling. Naar aanleiding van een geprognostiseerd verlies in het voorjaar van 2017 zijn er maatregelen getroffen door het bestuur en is er een integrale doorlichting van de organisatie en de financiën van de RUD Drenthe uitgevoerd door een extern bureau, SeinstravandelAar BV.

Om het verwachte begrotingstekort te beperken zijn de volgende maatregelen getroffen:

- 450.000 euro incidentele bijdrage door de deelnemers
- 200.000 productie doorgeschoven naar volgende jaren

Deze maatregelen hebben ertoe geleid dat het jaar 2017 alsnog met een positief resultaat kon worden afgesloten.

De vier belangrijkste conclusies van de doorlichting zijn:

- De RUD Drenthe heeft te maken met een onderproductie als gevolg van een grote omvang van en diversiteit aan weglekkende uren.
- De RUD Drenthe heeft een oplopend financieel tekort met een structureel karakter.
- De RUD Drenthe heeft haar basis niet op orde, heeft beperkte ontwikkelkracht en ze voert haar rol als opdrachtnemer weinig zakelijk uit.
- De eigenaren en opdrachtgevers van de RUD Drenthe hebben de afgelopen jaren onvoldoende hun verantwoordelijkheid genomen.

Op basis van deze conclusies worden 3 majeure aanbevelingen gedaan:

1. Zorg ervoor dat de begroting duurzaam op orde komt.
2. Eigenaren, opdrachtgevers en de RUD Drenthe zouden samen hun verantwoordelijkheid en betrokkenheid moeten tonen middels de opzet en de uitvoering van een aantal ontwikkelagenda's.
3. Investeer in de organisatie van de RUD Drenthe middels een investeringsprogramma voor de komende drie jaren.

Uit het rapport blijkt dat om deze zaken te verbeteren er aanvullend structureel en op incidentele basis budget vanuit de deelnemers benodigd is. Daarbij is aandacht nodig voor:

- Grip op productie en financiën.
- Ontwikkelprogramma waarin de RUD Drenthe haar basis op orde brengt en de organisatie toekomstbestendig maakt

Grip op productie en financiën

In het turbulente 2017 bleek dat er niet voldoende grip was op de begroting en tevens dat de in het jaarprogramma opgenomen productie niet volledig behaald werd. Om de voornaamste oorzaken hiervan aan te pakken, zijn er – vooruitlopend op het ontwikkelprogramma - in november 2017 drie prioritaire acties opgestart, namelijk:

- 1) De professionalisering van de financiële functie en financiële producten;
- 2) Een inventarisatie naar de digitale aanlevering van documenten door onze deelnemers;
- 3) Onderzoek naar een verbeterde implementatie van het zaakstelsel LOS;

De herimplementatie van het LOS is nodig om de grip op zowel productie als het beheer van het systeem zelf te vergroten. Bij de herimplementatie wordt ernaar gestreefd om de administratieve lasten zoveel als mogelijk te beperken.

De verbetering van digitale uitwisseling en de opdrachtverlening is van groot belang voor de RUD Drenthe om efficiënt haar taken voor de opdrachtgevers uit te kunnen voeren. Er is een projectplan opgesteld. Begin 2018 wordt een startbijeenkomst georganiseerd waarbij het project zal starten.

De professionalisering van de financiële functie is reeds in 2017 gestart. Centraal in dit traject staat met name de verhoging van de kwaliteit in de controlfunctie en de interne rapportages. Verbetermaatregelen worden nu uitgewerkt en worden vervolgens zo snel mogelijk geïmplementeerd.

Ontwikkelprogramma waarin de RUD Drenthe haar basis op orde brengt en de organisatie toekomstbestendig maakt

Op dit moment wordt het ontwikkelprogramma en op basis daarvan een investeringsprogramma uitgewerkt, met als doel om de doorontwikkeling te maken naar een stabiele en financieel gezonde RUD Drenthe. In dit ontwikkelprogramma staan de doelstelling "de basis op orde" en een toekomstbestendige organisatie voor de RUD Drenthe centraal. Onderdelen zijn:

- Grip op I-domein
- Basis op orde
- Doorontwikkeling RUD Drenthe 2020
- Bestuurlijke Agenda
- Opdrachtgevers Agenda
- Programma-organisatie

Het ontwikkelprogramma is op dit moment van schrijven nog in voorbereiding. Er volgt een prioritering van de onderdelen van het ontwikkelprogramma, die mede afhankelijk is van de bestuurlijke wensen en organisatorische noodzaak. Hieraan gerelateerd worden ook de tijdsvolgorde, de benodigde aansturing voor de verschillende onderdelen in de ontwikkelopgaven en de vrij te maken capaciteit voor het ontwikkelprogramma verder uitgewerkt.

Het plan van aanpak voor het ontwikkelprogramma en de bijbehorende fasering worden in het voorjaar van 2018 aangeboden aan de verschillende gremia, waar vervolgens besluitvorming plaats zal vinden over de voorgestelde opzet en fasering van het programmaplan.

Ondertussen blijven we, zoals hiervoor benoemd, volop inzetten op de al opgestarte 3 prioritaire projecten. Daarmee wordt een aantal urgente problemen aangepakt, waardoor we op korte termijn meer grip krijgen op de financiën en productie .

4. PROGRAMMAVERANTWOORDING

4.1 RUD DRENTHÉ

Algemeen

De RUD Drenthe is een samenwerkingsverband tussen alle Drentse gemeenten en de provincie Drenthe op het gebied van milieu. De 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe zijn samen eigenaar van de RUD Drenthe. Voor alle 13 deelnemende partijen voert de RUD Drenthe het milieu - brede takenpakket en bodemtaken uit. De RUD Drenthe voert als backoffice opdrachten uit voor de deelnemende partijen. De gemeenten en de provincie blijven bevoegd gezag en eerste aanspreekpunt voor de samenleving. De gemeenten en de provincie blijven daarbij verantwoordelijk voor het milieubeleid en prioriteitstelling op lokaal niveau.

Bij de oprichting van de RUD Drenthe is de visie, missie en doelstelling van de dienst bepaald en vormt een belangrijk kader voor de financiën en organisatie van de dienst. Op basis van de in 2017 uitgevoerde doorlichting van de organisatie en financiën van de RUD Drenthe is de aanbeveling gedaan aan het bestuur om te komen tot een herijking van de visie en missie. Die herijking vindt in 2018 plaats. De oorspronkelijke missie en doelstellingen van de RUD Drenthe zijn als volgt bepaald:

Missie

RUD Drenthe is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de milieuwetgeving, -regelgeving en -handhaving. Onze klanten zijn de gemeenten en de Provincie Drenthe. Onze doelgroepen zijn bedrijven, instellingen (inrichtingen) en inwoners van Drenthe. De RUD Drenthe is betrokken bij de opdrachtgevers en de medewerkers kennen het gebied. Onze klanten kunnen er van op aan, dat wij de taken goed en volgens de bestuurlijk gemaakte afspraken uitvoeren. Wij ondersteunen onze klanten adequaat en deskundig. Wij denken mee met het behalen van de gemeentelijke en provinciale milieudoelstellingen. Wij streven daarbij naar eenduidigheid en waar nodig maatwerk. Wij borgen de noodzakelijke menskracht en kennis voor de uitvoering van deze taken.

Wij zijn klant- en oplossingsgericht. Wij zijn ons daarbij bewust van het maatschappelijk krachtenveld, waarin we functioneren. Wij gaan professioneel, integer en zorgvuldig om met het spanningsveld tussen de verschillende rollen (vergunningverlening en handhaving) binnen en buiten onze dienst. Wij zetten ons in voor een veilige, hele en schone leefomgeving in Drenthe.

Doelstellingen

- De RUD Drenthe zorgt ervoor dat de taakuitvoering voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt.
- De RUD Drenthe zorgt voor een kwalitatief goede uitvoering van taken.
- De RUD Drenthe zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen die participeren in de RUD Drenthe, de partijen waarvoor taken worden uitgevoerd en de andere handhavingpartners.
- De RUD Drenthe zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in de gehele regio, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties.
- De RUD Drenthe zorgt ervoor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering door de afzonderlijke organisaties.
- De RUD Drenthe zorgt voor een breed pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisatievorming en doorgroeimogelijkheden.

- De RUD Drenthe draagt bij aan verdergaande innovatie in de aanpak en organisatie van de VTH taken.
- De RUD Drenthe zorgt ervoor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd.

4.2 PROGRAMMA MILIEU

Het programma Milieu bestaat uit drie onderdelen:

- Drentse Maat
- Niet-Drentse Maat
- Projecten

Wat hebben we gedaan in de Drentse Maat

De Drentse Maat taken omvatten circa 60% van de werkzaamheden van de RUD Drenthe en worden voor alle deelnemers uitgevoerd volgens eenzelfde kwaliteitsniveau. De Drentse Maat taken bestaan op hoofdlijnen uit:

- Vergunningen
- Toezicht

In het jaarprogramma 2017 zijn de concrete aantallen en uren vastgelegd per deelnemer. Het jaarprogramma vormde ook het uitgangspunt voor de uitvoering dit jaar. In de zomer 2017 is besloten in verband met het oplopende tekort om op het gebied van toezicht voor € 200.000 aan productie door te schuiven naar komende jaren.

Vergunningverlening

In 2017 zijn voor vrijwel alle opdrachtgevers minder vergunningproducten opgeleverd dan geprogrammeerd. Wel zijn alle binnenkomende aanvragen, meldingen etc. afgehandeld. De voorlopige conclusie is dat de geprogrammeerde aantallen te hoog zijn ingeschat. Bij de evaluatie van de Drentse Maat – die de basis is voor de programmering - zal hieraan specifiek aandacht worden besteed.

Vrijwel standaard geldt dat bij vergunningaanvragen meerdere keren vooroverleg moet plaatsvinden en meerdere keren aanvullende gegevens moeten worden opgevraagd. De doorlooptijd van de vergunningprocedure kan daardoor langer zijn dan de normtijd die met de opdrachtgevers is afgesproken. De vergunningverleners sturen actief op voortgang in de procedure om de doorlooptijd te verkorten. In enkele gevallen is een aanvraag buiten behandeling gelaten, omdat te veel gegevens niet binnen de gestelde termijn zijn geleverd. In deze gevallen is dit vooraf afgestemd met het betreffende bevoegd gezag.

Ook voor veel meldingen Activiteitenbesluit moesten aanvullende gegevens worden opgevraagd (met name tekeningen en voor wat betreft het aspect geluid). De doorlooptijd van afhandeling is hierdoor vaak langer dan de gewenste vier weken.

Medio 2017 is de regelgeving op het gebied van m.e.r. gewijzigd. Voor intensieve veehouderijbedrijven moet in veel gevallen voorafgaand aan de procedure van de vergunningaanvraag een m.e.r.-beoordelingsnotitie bij het bevoegd gezag worden ingediend. De proceduretijd is hierdoor minimaal 6 weken langer (opstellen beoordelingsnotitie door initiatiefnemer en vervolgens doorlopen van de procedure van beoordeling en besluitvorming).

Met onze opdrachtgevers vindt - per opdracht - overleg plaats over het aanleveren van de benodigde gegevens. In veel gevallen kost het de RUD Drenthe veel tijd om de benodigde informatie te krijgen.

Op verzoek van de Raad van Opdrachtgevers is in 2017 een project gestart om het proces van opdracht-verstrekking en het aanleveren van gegevens te stroomlijnen. De tweede fase van dit project zal begin 2018 met een bijeenkomst met alle deelnemers worden opgestart.

Toezicht

Het afgelopen jaar is een roerig jaar geweest voor de vakdiscipline Toezicht bij bedrijven. De aanleiding daarvoor is gelegen in het feit dat halverwege 2017 een financieel tekort is geconstateerd bij de RUD Drenthe. In opdracht van het dagelijks bestuur is besloten dat het tekort teruggebracht zou kunnen worden door in 2017 minder milieucontroles uit te voeren dan gepland, zodat minder externe inhuur nodig was. Ondanks de doorgevoerde bezuiniging kon Drenthe-breed toch nog ca. 70% van het oorspronkelijk geplande toezichtjaarprogramma worden uitgevoerd.

Naast het reguliere toezicht bij bedrijven is ook met behulp van andere vormen van toezicht (methodieken en themabebanding) toezicht gehouden. Daarbij moet o.a. worden gedacht aan ketentoezicht en energietoezicht. Andere vormen van toezicht – zoals voornoemde – laten steeds duidelijker hun meerwaarde zien ten opzichte van de reguliere vorm van toezicht waarbij de toezichtsfrequentie wordt bepaald door de omvang of milieu-categorie van een inrichting. In 2017 is er voor toezicht en handhaving een digitale toezichtstool (Digitale Checklisten) ingevoerd. Deze tool wordt met ingang van 2018 gebruikt en maakt het mogelijk om binnen enkele jaren over te schakelen naar risico gestuurd toezicht en handhaving.

Bodem

Over het geheel genomen kunnen we constateren dat programma en realisatie voor de bodemtaken zeer goed op elkaar aansluiten. De totale inzet komt overeen met de jaaropdracht. De externe audit in kader van KWALIBO heeft een positief auditrapport opgeleverd. Daaruit blijkt dat we op de goede weg zijn als het gaat om kwaliteitskaders voor de uitvoering, processen en programmering en rapportage.

Op gebied van toezicht op grondstromen zien we dat ruim 90 % van het aantal verwachte meldingen grondverzet daadwerkelijk ingediend zijn. We hebben, conform de Drentse Maat, de helft daarvan in het veld bezocht. Daarnaast hebben we geïnvesteerd in voorlichting en informatie bij de uitvoerende afdelingen van de gemeenten. Daarmee streven we naar een verbeterde samenwerking in de uitvoering. Verder hebben we een stap gemaakt naar meer uniformiteit in het bodemtoezicht door toepassing van geautomatiseerde checklisten. De uitvoering van de convenant afspraken Bodem en Ondergrond is conform verlopen. Wel zien we een toename van het aantal afgegeven beschikkingen in het kader van de Wet Bodembescherming. Gelet op de afname van de zogenaamde spoedoperatie bodemsaneringen is hier een direct gevolg van de aantrekkende economie, door initiatieven in de fysieke leefomgeving, zichtbaar. Ook de inzet op gebied van advisering is conform de jaaropdracht, 98% van de geprogrammeerde uren zijn daadwerkelijk geleverd. Daarbij is vooruitgang geboekt in het uniformeren van advieskaders op basis van jurisprudentie. Ook is inzet geleverd om de bodeminformatie verder op orde te krijgen, vooruitlopend op de komst en verplichtingen die voortvloeien uit het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de Basis Registratie Ondergrond.

Wat hebben we gedaan in de niet-Drentse Maat

De Niet Drentse Maat taken werd per deelnemer verschillend ingevuld. De een maakt er meer gebruik van dan de ander. In het jaarprogramma 2017 waren op detailniveau afspraken gemaakt over de uitvoering van de taken per deelnemer. Deelnemers hebben individueel een verslag ontvangen van de taken die voor hen zijn uitgevoerd. De taken bestaan uit:

- Bodem, behalve vergunningverlening en toezicht.
- Geluid, lucht en externe veiligheid voor andere zaken dan vergunningverlening en toezicht
- Asbest
- Juridische ondersteuning voor andere zaken dan vergunningverlening en toezicht
- Milieuspecialistische taken voor andere zaken dan vergunningverlening en toezicht
- Projecten (niet zijnde de projecten die separaat ingekocht worden)
- Vergunning ontbranden/melden vuurwerk
- Ontheffing TUG
- Toezicht ontbranding vuurwerk
- Toezicht TUG

Indirect productief

De post "indirect productief" betreft uren die niet rechtstreeks aan een product zijn toe te rekenen, maar wel noodzakelijk zijn om producten te realiseren. In het jaarprogramma zijn deze een vast onderdeel van 7,5% van de Drentse c.q. niet-Drentse Maaturen. Deze uren worden wel apart geboekt en er wordt hierover ook apart gerapporteerd.

Het betreft onder andere algemene uren voor de voorbereiding op de Omgevingswet, het LOS, algemene uren voor de doorwerking van de veranderingen in het Activiteitenbesluit en het opstellen van het jaarprogramma. Hiernaast zijn dit uren die besteed worden aan kennisuitwisseling en het volgen van wetwijzigingen. Tenslotte zijn dit direct productieve uren die lastig zijn toe te rekenen aan een specifiek product zoals werkverdeling, verzenden van brieven en het opstellen van rapportages.

In heel 2017 is veel tijd besteed aan het LOS. Vooral de voorbereiding van de releases en het leren werken met wijzigingen als gevolg van de releases hebben veel tijd gevraagd van de medewerkers. Over heel 2017 betreft dit 8.335 uur, terwijl voor heel 2017 slechts 2.000 uur was geraamd.

	Uren jaarprogramma	Uren gerealiseerd
Drentse Maat	83.586	71.557
Niet Drentse Maat	55.762	57.780
Indirect productief	11.298	25.770
Totaal	150.646	155.107

Projecten

Naast de reguliere taken die in het jaarprogramma zijn opgenomen, voert de RUD ook een aantal additionele projecten uit voor deelnemers, die separaat worden verrekend. In onderstaand overzicht volgt een opsomming van deze projecten.

projecten in 1e begrotingswijziging	kosten 2017 begroot	kosten 2017 gerealiseerd	status
Energie	€ 342.364	€ 287.784	nog een deel in 2018
GR 48 actualiseren vergunningen BRZO (achterstanden wegwerken)	€ 38.502	€ 17.016	resterend deel in 2018
PR 1325 Impulse	€ 143.000	€ 143.000	afgerond
PR 1302 Luchtvaart	€ 13.900	€ 9.334	afgerond
PR 1326 Prolander	€ 6.000	€ 10.201	afgerond
PR Algemene ondersteuning bodemsanering Pr.Drenthe	€ 35.000	€ 20.320	afgerond
veiligheidstrajecten	€ 21.000	€ 0	wordt in 2018 uitgevoerd
Begrotingswijziging	€ 599.766	€ 487.654	

projecten na 1e begrotingswijziging	kosten 2017 begroot	kosten 2017 gerealiseerd	status
PR 708 project VAM-berg	€ 19.824	€ 17.429	afgerond
PR 1327 Archief werkzaamheden Provincie WABO	€ 42.000	€ 25.949	resterend deel in 2018
GR 47 Noordelijke Maat - PR 1328	€ 20.650	€ 20.650	afgerond
GR 47 Noordelijke Maat - PR 1328	€ 12.390	€ 10.201	afgerond
Ondersteuning digitale dossiers	€ 20.680	€ 20.680	afgerond
sub totaal	€ 115.544	€ 94.908	

totaal	€ 715.310	€ 582.562
---------------	------------------	------------------

Wat heeft het gekost?

De programmaverantwoording biedt inzicht in de gerealiseerde baten en lasten. Het programma Milieu is in 2017 afgesloten met € 13.113.196,- aan baten, inclusief de extra deelnemersbijdrage van € 450.000 zoals door het algemeen bestuur zoals besloten beide begrotingswijziging van december 2017. Het programma Milieu is afgesloten met € 12.995.715,- aan lasten. Dit had conform het oorspronkelijke jaarprogramma in werkelijkheid € 200.000,- meer moeten zijn, maar in de zomer 2017 is door het bestuur besloten om voor € 200.000,- aan productie door te schuiven naar 2018 en latere jaren omdat het tekort anders nog verder op zou lopen. Zonder deze twee maatregelen zou het resultaat van 2017 uitkomen op een tekort van meer dan € 500.000. Door de maatregelen komt de RUD Drenthe voor 2017 uiteindelijk uit op een positief resultaat van € 117.481,-. Gelet op de hoogte van dit resultaat bleek de bij begrotingswijziging naast een extra deelnemersbijdrage nog voorziene uitname van €150.000 uit de Bestemmingsreserve niet noodzakelijk.

Onderstaande tabel geeft de begrootte en gerealiseerde baten en lasten over 2017.

	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Totale baten	13.270.691	13.113.196	-157.495
Totale lasten	13.420.510	12.995.715	424.795
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	-149.819	117.481	267.300
Toevoeging en onttrekking reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves	150.000	-	-150.000
Resultaat	181	117.481	117.300

Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en heffing vennootschapsbelasting

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Omdat de RUD Drenthe enkel specifieke dekkingsmiddelen kent, is deze post niet van toepassing op de RUD.

Het BBV schrijft ook voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Deze post is niet van toepassing op de RUD Drenthe. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien

In de begroting is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen met een hoogte van € 125.000,-. Uit deze post is € 7.519 benut en een groot gedeelte niet in 2017 (€ 117.481). De bij begroting nog onvoorziene kosten voor de doorontwikkeling worden specifiek verantwoord onder de incidentele lasten en daarom zijn deze kosten niet als onvoorzien geboekt.

	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Onvoorzien	125.000	-	-125.000

5. PARAGRAFEN

Het BBV vereist verschillende paragrafen. Drie daarvan zijn niet van toepassing op de RUD en worden daarom niet uitgewerkt.

- Grondbeleid is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen eigen grond bezit.
- Verbonden partijen is niet van toepassing op de RUD Drenthe omdat de RUD geen verbonden partijen heeft.
- Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen kapitaalgoederen heeft.

5.1 LEGES / LOKALE HEFFINGEN

De RUD Drenthe heeft in haar eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe is de RUD Drenthe wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. In 2017 resteerde hiervan € 36.344,- als vergoeding voor de (administratieve, in de loonkosten verantwoorde) ondersteuning die de RUD Drenthe hiervoor inzet.

De realisatie van de legesopbrengsten en -kosten is aanzienlijk lager dan de begroting. Dit is het gevolg van minder en lagere bouwaanvragen dan verwacht.

	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Legesopbrengsten	225.420	125.363	100.057
Legeskosten	173.400	89.019	84.381
Saldo van baten en lasten	52.020	36.344	15.676

5.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Weerstandscapaciteit

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de RUD Drenthe in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Een buffer is daarom wenselijk. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting enerzijds en de omvang van het eigen vermogen dat als buffer beschikbaar is anderzijds.

Voor de RUD Drenthe is bepaald dat de kosten, die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, ten laste van de deelnemende organisaties komen. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen de begroting van de RUD Drenthe kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de deelnemende organisaties zullen worden gebracht. Deze bepaling zou tot de opvatting kunnen leiden, dat het voor de RUD Drenthe niet nodig is om over weerstandscapaciteit te beschikken. Daartegenover staan de volgende argumenten:

- De RUD Drenthe is een zelfstandige rechtspersoon met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Het is onwerkbaar voor de RUD Drenthe (en voor de deelnemende provincie en gemeenten) als de RUD zich voor iedere tegenvaller tot hen moet wenden, met het verzoek tot (incidentele of structurele) verhoging van de bijdrage.

Door de deelnemers is expliciet uitgesproken dat het niet wenselijk is als iedere gemeenschappelijke regeling een groot eigen vermogen opbouwt.

In de begroting 2017 was de algemene reserve € 272.000,- en de post onvoorzien € 125.000. Ultimo 2017 is er een totaal eigen vermogen van € 816.680,-. Hiervan is € 541.680,- algemene reserve en € 275.000,- een bestemmingsreserve. Daarnaast is de post onvoorzien van € 125.000,- besteedbaar. Het weerstandsvermogen is daarmee voldoende om de actuele risico's te dekken.

Risico's

De omvang van het weerstandsvermogen van de RUD Drenthe is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn in kaart gebracht in de begroting en ook financieel vertaald.

In het model zijn risicobeoordeling en -kwantificering gehanteerd, zoals aanbevolen door het Ministerie van BZK. Deze risico's geven inzicht in de benodigde weerstandscapaciteit (zie onderstaande tabel).

Hierbij worden kleinere risico's geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren impact en frequentie geeft het bedrag aan dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen om de risico's te kunnen opvangen.

Risico's begroting 2017

No.	Categorie	Omschrijving	Effect	Financieel	Impact	Frequentie	Benodigde weerstandscapaciteit
1	Personeel	Ziekteverzuim	Productieverlies	€80.000	2	3	€40.000
2	Personeel	Kwaliteitscriteria 2.1	Productieverlies	€160.000	3	4	€120.000
3	Personeel	WIA	Exploitatieverlies	€100.000	2	3	€50.000
Totaal							€210.000

Klasse / impact	Geschat financieel effect	Wegings-factor
1	< € 50.000	€ 25.000
2	€ 50.001 – € 100.000	€ 75.000
3	100.001 – € 250.000	€ 175.000
4	€ 250.001 – € 1.000.000	€ 625.000
5	> € 1.000.000	€ 100.000

Klasse/ frequentie	Kans	Wegings-factor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

In 2017 is het ziekteverzuim inderdaad hoger geweest dan begroot, hierdoor is er extra ingehuurd om zieke medewerkers te vervangen. De risico's van de kwaliteitscriteria en de WIA hebben zich in de praktijk niet voorgedaan. Wel hebben zich andere, niet voorziene risico's voorgedaan zoals de implementatie van het LOS die veel extra tijd kostte. Het weerstandsvermogen zou niet volledig toereikend zijn geweest om al deze risico's volledig te dekken, daarom is middels een begrotingswijziging in december besloten door de deelnemers om incidenteel extra bij te dragen.

De actuele risico's zoals ook opgenomen in de gewijzigde begroting 2018 zijn als volgt:

Actuele risico's

Nc	Categorie	Omschrijving	Effect	Financieel	Impact	Frequentie	Benodigde weerstandscapaciteit
1	Personeel	IKB	Productieverlies	€73.000	2	3	€36.500
2	Personeel	Ziekteverzuim	Productieverlies	€88.000	2	4	€66.000
3	Personeel	Kwaliteitscriteria 2.1	Productieverlies	€73.000	3	4	€54.750
4	Personeel/ bedrijfsvoering	Digitaal werken	Productieverlies	€ 146.000	3	4	€109.500
5	Personeel/ bedrijfsvoering	Informatievoorziening	Productieverlies	€ 73.000	3	4	€54.750
6	Bedrijfsvoering	Dataveiligheid en IT omgeving (AVG)	Imagoschade	€ 585.000	4	1	€ 58.500
Totaal							€380.000

Klasse / impact	Geschat financieel effect	Wegings-factor
1	< € 50.000	€ 25.000
2	€ 50.001 – € 100.000	€ 75.000
3	100.001 – € 250.000	€ 175.000
4	€ 250.001 – € 1.000.000	€ 625.000
5	> € 1.000.000	€ 100.000

Klasse/ frequentie	Kans	Wegings-factor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

Er is vanuit de integrale doorlichting een flink aantal onzekerheden en afhankelijkheden zichtbaar geworden die van invloed kunnen zijn op de productie en financiën.

In het jaarprogramma 2018 is een zo realistisch mogelijke vertaling gemaakt van de voor dit jaar te verwachten effecten van de in de doorlichting van SeinstravandeLaar nader uitgewerkte risico's en tekortkomingen. Om die reden is de verwachting dat 'de eerder gesignaleerde onzekerheden voor het jaar 2018 niet tot een begrotingseffect zullen leiden, tenzij daartoe nadrukkelijk bestuurlijk wordt besloten. Bij de bepaling van het weerstandsvermogen in de gewijzigde begroting 2018 is met deze risico's dan ook geen rekening gehouden.

In de risico-berekening is geen rekening gehouden met een eventuele bestuurlijke keuze om bij noodzakelijke herprioritering in het jaarprogramma te kiezen voor het beschikbaar stellen van extra middelen. Mocht het nu in kaart gebrachte tekort van 7.352 uren zich daadwerkelijk voordoen en er wordt bestuurlijk alsnog gekozen daarvoor extra middelen beschikbaar te stellen, dan zal een extra deelnemersbijdrage van € 614K noodzakelijk zijn.

5.3 FINANCIËLE KENGETALLEN

In onderstaand overzicht staan kengetallen uiteengezet die op de RUD Drenthe van toepassing zijn.

	Jaarrekening 2016	Begrotingswijziging 2017	Jaarrekening 2017
Netto schuldquote	-6,1%	-4,3%	-8,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	15,6%	13,1%	14,8%
Structurele exploitatieruimte	-0,7%	-4,7%	-1,8%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Hieronder volgt een korte toelichting per kengetal.

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De RUD Drenthe heeft geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteert de RUD Drenthe een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0%. Voor 2017 is het kengetal -8,7% en voldoet daarmee ruim aan de gestelde norm.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor de RUD Drenthe is daarom minimaal 20%. De solvabiliteitsratio van de RUD Drenthe is 14,8%, waardoor de solvabiliteit van de RUD Drenthe onder de norm ligt. Het kengetal voor de RUD Drenthe valt vrij laag uit omdat met voorschotten van de opdrachtgevers wordt gewerkt.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de RUD Drenthe heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor de RUD Drenthe is 0% of hoger. Ultimo 2017 is de structurele exploitatieruimte -1,8%. Dit is licht negatief en daarom is de dekking niet geheel toereikend.

Algeheel oordeel

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Van de drie geldende kengetallen voor de RUD Drenthe geven twee kengetallen, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte, aan dat zij onder de norm liggen. Het algehele beeld van de financiële positie van de RUD Drenthe is dat oplettendheid is geboden.

5.4 FINANCIERING / TREASURY

De randvoorwaarden waarbinnen de treasury zich kan en mag bewegen wordt geformuleerd in het treasurystatuut. Uiteraard valt dit binnen het wettelijke kader zoals gesteld door de Wet Fido. In deze paragraaf worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van de treasury.

Uitgangspunten risicobeheer

Het beheersen en vermijden van risico's staat in het treasurybeleid voorop. In dit verband is het risicomanagement gericht op het inzichtelijk maken van toekomstige risico's en deze te beheersen, te verminderen en te spreiden. De treasuryfunctie zal nadrukkelijk geen bankachtige activiteiten ontplooiën, met het oogpunt om geld te verdienen.

De treasuryfunctie van de RUD Drenthe dient tot:

1. het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. het beschermen van vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's;
3. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut.

Rentevisie

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op de begroting van de RUD Drenthe is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

Geldleningen

De RUD Drenthe zal voor het overgrote deel van haar werkzaamheden betalen uit de voorschotbetalingen van de bevoegde gezagen. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. De RUD Drenthe heeft ook in 2017 geen geldleningen hoeven aangaan.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een decentrale overheid (ofwel openbaar lichaam) in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal. Volgens artikel 2, lid 1, van de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet van gemeenschappelijke regelingen 8,2% van de primitieve begroting. Bij een begrotingsomvang van €12.995.715,- bedraagt de toegestane kasgeldlimiet 8.2% van dit bedrag ofwel € 1.062.369,-. De RUD Drenthe heeft de kasgeldlimiet niet overschreden.

Renterisiconorm

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een renterisiconorm vastgesteld. De renterisiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Bij de RUD Drenthe is in 2017 geen sprake van herfinanciering omdat geen leningen zijn aangeaan.

5.5 BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's in het voorzien van verschillende diensten als personeelszaken, informatievoorziening, boekhouding, communicatie, sturing, coaching en planning en control.

Ontwikkeling financiële functie en planning en control

In 2017 is een doorlichting van de financiële functie uitgevoerd en is een aantal aanbevelingen gedaan voor het doorontwikkelen van de financiële functie. Deze resulteren in een aantal actielijnen die begin 2018 opgepakt worden:

- In control definiëren en vastleggen in statement
- Herijken functies en bemensing control
- Administratieve processen opnieuw bezien en aanpassen of herbevestigen
- Verbeteren samenwerking tussen provincie en RUD Drenthe
- Verbinding tussen administratie productie en financiën versterken
- Dashboard financiën, productie en projecten inrichten
- P&C cyclus optimaliseren

In het kader van hetzelfde project zijn de financiële producten verbeterd. Deze jaarrekening 2017, de kaderbrief 2019, de begrotingswijziging 2018 en de begroting 2019 zullen op een verbeterde wijze worden opgebouwd en gevuld. Doel daarvan is meer transparante financiële producten, betere sturingsmogelijkheden op basis van begroting en planning en in het algemeen een organisatie met meer zicht en grip op financiën en productie.

Overige bedrijfsvoering

Ook de overige onderdelen van de bedrijfsvoering zullen in 2018 aandacht krijgen als onderdeel van het op orde krijgen van de basis van de RUD Drenthe. In het bijzonder zal daarbij aandacht worden besteed aan de hiervoor genoemde herimplementatie van het zaakstelsel LOS.

5.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN

De formatie en bezetting van de verschillende teams van de RUD Drenthe op 1 november 2017 is in onderstaande tabel weergegeven.

Formatie en bezetting RUD Drenthe in FTE

Team	Formatie FTE	Bezetting FTE
Directie	1,00	1,00
Advies	13,60	13,71
Toezicht en HH Assen	16,91	14,73
Toezicht en HH Emmen	14,36	14,42
Bodem	22,81	20,53
Vergunningen	20,23	20,51
Bedrijfsbureau	17,68	15,09
Juridisch	12,41	11,41
Totaal	119,0	111,4

HOFSTEENGE ZEEMAN
 GROEP
 BELEGGEREN & ADVISORS
 9 APR 2018
 Controle verklaring d.d.

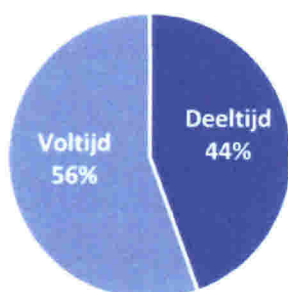
Zoals te zien is er in sommige teams de nodige vacatureruimte. Dit is mede het gevolg van de schaarste op de arbeidsmarkt. Het blijkt de laatste jaren (voor alle omgevingsdiensten) erg moeilijk om gekwalificeerd personeel te werven. Zowel voor de vaste inzet als voor inhuur.

In 2017 was het ziekteverzuimpercentage 4,15%. Dit is een stijging van 0,54% ten opzichte van 2016 en dit blijft daarmee ook uit boven het streefcijfer van 2,5% dat in de begroting 2017 was opgenomen. Het percentage ziekteverzuim terugdringen is een aandachtspunt voor de RUD Drenthe in 2018. Wel is in de begroting 2018 rekening gehouden met een realistischer normcijfer van 4,0% en is daarmee rekening gehouden bij de berekening van de productiviteitsnorm (in 2016 en 2017 was dat laatste niet het geval). De werkdruk is een mogelijke verklaring voor dit hogere verzuimpercentage. Duidelijk is namelijk dat er binnen de organisatie een hoge werkdruk wordt ervaren. Oorzaken daarvoor zijn onder meer de in 2016 ingestelde efficiencykorting, de problemen rond het zaakstelsel en het digitaal aanleveren van dossiers.

Verhouding fulltime/parttime

Iets meer medewerkers bij de RUD Drenthe werken voltijd dan deeltijd. 56% werkt fulltime ten opzichte van 44% parttime.

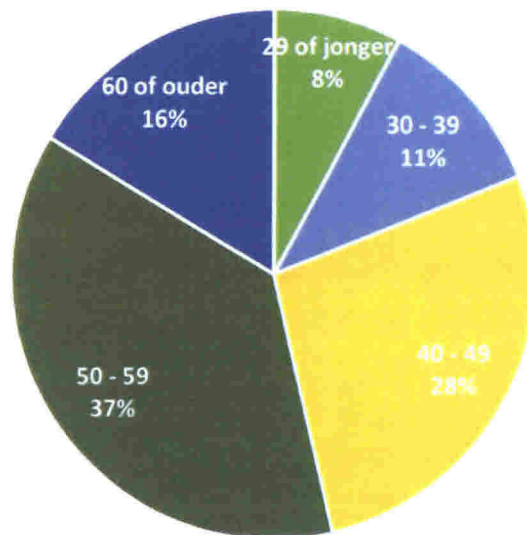
Verhouding fulltime/parttime

Leeftijdsopbouw

De leeftijdsopbouw van de RUD Drenthe is in de figuur weergegeven. Zoals blijkt uit de figuur is meer dan de helft van het personeelsbestand 50 jaar of ouder. Op langere termijn kan dit een risico met zich mee brengen.

Leeftijdsopbouw RUD Drenthe

Personeelsplanning

In het kader van het ontwikkelprogramma wordt door de RUD Drenthe een strategische personeelsplanning opgesteld. Dit om ook op de langere termijn zorg te dragen dat de opleiding en vaardigheden van het personeel aansluiten bij de werkzaamheden die de RUD Drenthe voor haar deelnemers uitvoert.

6. FINANCIËLE JAARREKENING

6.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de RUD Drenthe over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Vaste activa

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn als volgt.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	n.v.t.
Vervoermiddelen	n.v.t.
Machines, apparaten en installaties	n.v.t.
Overige materiële vaste activa	5 jaar (inventarissen en software)

Het materieel ten behoeve van het uitvoeren van metingen heeft de RUD Drenthe bij de start om niet verkregen van de bevoegde gezagen. Deze bestaan uit meetinstrumenten en diverse kleinere gereedschappen. De waarde en levensduur op dat moment was niet bekend en ook waren deze materialen niet geactiveerd door de bevoegde gezagen, omdat de waarde afzonderlijk onder de activeringsgrens bleef. De vervanging van deze meetinstrumenten en gereedschappen zijn in de begroting 2017 en de meerjarenbegrotingen door de RUD Drenthe onder de onderhoudskosten opgenomen.

De ICT/communicatieapparatuur en de inventaris worden door de RUD Drenthe gehuurd/geleased van de provincie Drenthe en de gemeente Emmen. De afspraken hieromtrent zijn in een dienstverleningsovereenkomst vastgelegd. Deze apparatuur en inventaris worden niet geactiveerd op de balans.

De operationele leasing van 2 piketauto's en 2 algemene bedrijfsauto's wordt niet als actief in de balans verwerkt. Wel wordt de omvang van de langjarige verplichtingen die uit hoofde van leasing, huur en anderszins zijn aangegaan vermeld in het onderdeel "Niet in de balans opgenomen verplichtingen" aan het einde van de toelichting op de balansposten..

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.2 OVERZICHT BATEN EN LASTEN in de jaarrekening

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Totale baten	12.180.691	13.270.691	13.113.196	-157.495
Deelnemersbijdragen	11.918.271	12.368.271	12.368.271	0
Deelnemersbijdragen	11.918.271	11.918.271	11.918.271	0
Incidentele deelnemersbijdrage t.b.v. dekken tekort	-	450.000	450.000	0
Inkomsten leges	225.420	225.420	125.363	-100.057
Systeemgericht BRZO-toezicht	37.000	37.000	37.000	0
Inkomsten projecten	-	640.000	582.562	-57.438
Totale lasten	12.163.166	13.420.510	12.995.715	-424.795
Personeelslasten	9.348.656	9.625.000	9.812.171	187.171
Loonsom	8.605.836	8.200.000	8.607.857	407.857
Inhuur	0	825.000	713.803	-111.197
Overige personeelskosten	742.820	600.000	490.511	-109.489
Bedrijfsvoeringskosten	2.340.201	2.770.262	2.389.136	-381.126
Projectkosten	210.400	850.400	697.507	-152.893
projecten	0	640.000	582.562	-57.438
Systeemgericht BRZO-toezicht	37.000	37.000	25.926	-11.074
Kosten leges	173.400	173.400	89.019	-84.381
Kapitaallasten	139.061	0	0	0
Incidentele lasten	-	50.000	96.901	46.901
Onvoorzien	124.848	124.848	0	-124.848
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	17.525	-149.819	117.481	267.300
Toevoeging en onttrekking reserves				0
Toevoeging reserves	-	-		
Onttrekkingen reserves	-	150.000		150.000
Resultaat	17.525	181	117.481	-117.300

Analyse op hoofdlijnen: eigenlijk tekort van 5 ton, maar dankzij de maatregelen nu positief resultaat

De RUD Drenthe sluit begrotingsjaar 2017 af met een positief resultaat van € 117.481,-. Het resultaat wijkt aanzienlijk af van het begrote tekort voor begrotingswijziging. Dit als gevolg van de twee maatregelen die zijn getroffen bij de begrotingswijziging in december 2017:

- Extra incidentele deelnemersbijdrage van € 450.000,-.
- Productie doorschuiven naar volgend jaar voor een bedrag van € 200.000,-.

Indien beide maatregelen niet ten uitvoer zouden zijn gebracht, dan was er een tekort geweest van ruim € 500.000.

De reguliere deelnemersbijdragen zijn conform de ongewijzigde begroting geweest. De incidentele bijdrage is conform de begrotingswijziging. Opvallend bij de baten is met name dat de legesinkomsten aanzienlijk lager zijn dan begroot. Dit komt doordat er minder aanvragen zijn geweest.

Aan de lastenkant wijken meerdere posten af van de begroting. Zo zijn de gerealiseerde personeelslasten hoger dan begroot. Dit is enerzijds het gevolg van een hogere loonsom en anderzijds hogere kosten voor inhuur. Hier staan in de realisatie lagere projectkosten tegenover. Deze lagere projectkosten worden verklaard doordat een aanzienlijk deel van deze post in de begroting benut wordt voor inhuur. In de begroting zijn deze kosten voor inhuur dus nog

meegenomen in de post 'projectkosten'. In de realisatie zijn deze kosten echter verwerkt in de post 'inhuur'. Dit verklaart dus ook de hogere lasten bij inhuur in de realisatie. In het overzicht in 1-oogopslag aan het begin van dit jaarverslag is de werkelijke last voor personeelskosten wel bij de projecten opgenomen.

De bedrijfsvoeringskosten zijn aanzienlijk lager dan begroot. Voornaamste oorzaak hiervan is dat de projectkosten voor de doorontwikkeling van de projecten LOS in 2017 veel lager zijn uitgevallen dan verwacht.

De incidentele lasten zijn kosten ten behoeve van de doorontwikkeling van de organisaties. Vanuit de deelnemers is in de begrotingswijziging € 50.000,- beschikbaar gesteld voor het opstarten van een aantal urgente vervolgacties die voortkwamen uit de financiële en organisatiedoorlichting. Er zijn naast deze vervolgacties, nog andere kosten voor de doorontwikkeling geweest die in eerste instantie vanuit de post onvoorzien zouden worden gedekt, maar waarvan wij uit oogpunt van transparantie hebben besloten tot verantwoording onder de incidentele lasten. Dit verklaart de hogere realisatie bij deze post. Uiteraard is dan het gevolg dat de post onvoorzien onbenut is gebleven.

6.3 TOELICHTING BATEN

Deelnemersbijdragen

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Deelnemersbijdragen	11.918.271	11.918.271	11.918.271	-
Incidentele deelnemersbijdrage t.b.v. dekken tekort	-	450.000	450.000	-
Totale deelnemersbijdrage	11.918.271	12.368.271	12.368.271	-

De reguliere deelnemersbijdrage is conform begroting geweest. Naar aanleiding van het geprognostiseerd tekort, is besloten tot een extra deelnemersbijdrage van € 450.000,- om het tekort, dat zonder aanvullende bijdrage zou ontstaan, te dekken en om een aantal urgente vervolgacties ten behoeve van de doorontwikkeling van de organisatie te starten.

De detaillering van de bijdragen door de verschillende deelnemers is uiteengezet in bijlage A.

Leges

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Inkomsten leges	225.420	225.420	125.363	-100.057

De RUD Drenthe is per 1 januari 2014 gemandateerd door de provincie inzake de inning en heffing van leges. Het betreft de leges voor de luchtvaart en de WABO. De RUD Drenthe draagt zorg voor de verrekening met de gemeenten (zij maken het bouwdeel van de provinciale WABO –vergunning) waarbij 70% van de geïnde WABO leges bij de RUD Drenthe in rekening worden gebracht door de gemeenten. Het innen van leges behoort tot de structurele taak van de RUD Drenthe en wordt vanaf het jaar 2015 meegenomen in de begroting.

Het totaal aan legesopbrengsten blijft ca. € 100.000,- achter ten opzichte van de raming door minder en lager aantal aanvragen.

BRZO

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
BRZO	37.000	37.000	37.000	0

In de loop van 2015 is wettelijk bepaald dat per 1 januari 2016 de provincies bevoegd gezag zijn voor alle BRZO-inrichtingen. In de provincie Drenthe betreft het vijf gemeenten waar het bevoegd gezag van een BRZO-inrichting over gaat naar de provincie. Dit heeft voor deze gemeenten geresulteerd in een verlaging en bij de provincie in een verhoging van de structurele bijdrage aan de RUD Drenthe. Bij de BRZO-inrichtingen vindt WABO-toezicht en BRZO-toezicht plaats. Voor het BRZO-toezicht wordt een extra financiële bijdrage door provincie Drenthe geleverd.

Projecten

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Werkzaamheden voor bevoegde gezagen (diverse projecten)	-	640.000	582.562	-57.438

De RUD Drenthe heeft in 2017 in opdracht van de Provincie Drenthe diverse projecten uitgevoerd. Oorzaak van de afwijking is dat er minder projecturen nodig waren dan begroot. Een deel van de werkzaamheden zullen in 2018 worden uitgevoerd.

De ingebrachte projecten in 2017 zijn:

Projecten	
BRZO-taken inzake achterstanden vergunningen	17.016
Werkzaamheden voor provincie Drenthe m.b.t. Prolander	10.201
Administratieve ondersteuning Bodemsanering	20.320
Impuls Omgevingsveiligheid	143.000
VNG energiebesparing	287.784
Juridische ondersteuning Luchtvaartbeleid	9.334
Ondersteuning digitale dossiers	20.680
VAM berg	17.429
Ontwikkelen Noordelijke Maat	30.851
Opschonen archiefstukken WABO	25.949
Totaal	582.562

6.4 TOELICHTING LASTEN

Personeelslasten

De personeelslasten bestaan uit de loonsom, inhuur en overige personeelskosten. Met name op de posten loonsom en inhuur is het budget sterk overschreden.

Loonsom

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Lonen	8.605.836	8.200.000	8.071.847	128.153
Kosten voorziening personeelskosten	-	-	325.000	-325.000
Mutatie verlofstuwmeer	-	-	222.260	-222.260
Af: Ontvangen loonkosten compensatie	-	-	11.250	-11.250
Totale loonsom	8.605.836	8.200.000	8.607.857	-407.857

De loonkosten worden gemaakt voor de vaste formatie. De vaste formatie bestaat uit zowel de medewerkers die betrokken zijn in het primaire proces als de ondersteunende functies. Het gerealiseerde bedrag voor lonen is lager dan begroot als gevolg van niet ingevulde vacaturruimte. Desondanks valt de totale loonsom wel ruim 4 ton hoger uit. Dit is het gevolg van de kosten van een voorziening voor personele frictiekosten en de mutatie verlofstuwmeer. De kosten hiervoor bedragen respectievelijk € 325.000,- en € 222.260,-.

In 2017 is alles op alles gezet om de productie te halen en dit heeft tot gevolg dat het verlof in 2017 is toegenomen. De bedoeling is om in 2018 het verlof weer sterk te gaan afbouwen door het verlof uit te betalen of door versterkt in te zetten op reductie van verlof.

Inhuur

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Inhuur	-	825.000	1.257.582	-432.582
Kosten inhuur zonebeheer en asbest	-	0	38.783	-38.783
af: extra ingebrachte projecten	-	-	582.562	-
Totaal inhuur	0	825.000	713.803	-111.197

De kosten voor inhuur zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Dit komt omdat de RUD eigen medewerkers inzet voor de uitvoering van de projecten en vervolgens inhuurt om de eigen medewerkers te vervangen. Het is voor de RUD dit jaar vanuit de administratie niet eenvoudig mogelijk om uit te splitsen welk deel van de kosten voor inhuur is besteed aan dekking medewerkers voor projecten en welk deel voor het reguliere jaarprogramma. Op basis van de urenregistratie is wel een adequate onderbouwing verkregen van de bestede en toe te rekenen uren. Op basis van het uurtarief resulteert dit in € 582.562 voor inhuur projecten. Het streven is om de administratie op dit punt aan te passen in het kader van de professionalisering financiële functie.

Een andere reden voor de hogere realisatie bij inhuur is tevens dat de ontwikkeling en implementatie van het LOS extra personele inzet met zich heeft meegebracht.

Overige personeelskosten

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Opleidingskosten	172.117	150.000	123.023	26.977
Algemene kosten	258.175	200.000	87.180	112.820
Reiskosten	312.528	250.000	280.308	-30.308
Totale overige personeelskosten	742.820	600.000	490.511	109.489

Er zijn ca. 27K minder opleidingskosten gemaakt dan begroot. Bijna alle toegekende opleidingen zijn gevolgd, maar enkele opleidingen zijn geannuleerd door het opleidingsinstituut, omdat er te weinig deelname was. Dit resulteert erin dat er minder opleidingskosten zijn gemaakt.

De gerealiseerde algemene kosten zijn aanzienlijk lager dan begroot. In de begroting was hiervoor een bedrag van 3% van de loonsom begroot, maar dit bleek niet volledig nodig. Het percentage van de begroting was te hoog. In de gewijzigde begroting 2018 is dit percentage bijgesteld.

De reiskosten vallen daarentegen hoger uit dan begroot in de begrotingswijziging.

Bedrijfsvoeringskosten

De geraamde en gerealiseerde bedrijfsvoeringskosten zijn in onderstaand overzicht uiteengezet

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Abonnementen	20.000	10.000	7.225	2.775
Licentiekosten en ICT kosten	220.000	200.000	173.317	26.683
Toolbox	52.020	52.020	18.266	33.754
Packagedeal Emmen	815.000	815.000	813.572	1.428
Packagedeal Drenthe	818.590	818.590	820.490	-1.900
Communicatie	50.000	15.000	-	15.000
Advertentiekosten	10.000	5.000	2.469	2.531
Lidmaatschap	20.000	15.000	12.490	2.510
Verzekeringen	30.000	26.500	60.176	-33.676
Juridische zaken	30.000	15.000	-	15.000
Accountantskosten	25.000	25.000	27.340	-2.340
OR	20.000	15.000	6.951	8.049
Arbokosten arts	11.500	5.000	13.744	-8.744
Kosten gebruikersrecht hardware LOS	5.419	5.000	5.419	-419
Licentiekosten Genetics LOS	212.672	218.092	217.147	945
Doorontwikkeling zaakstelsel LOS	-	530.060	209.594	320.466
Overige kosten	-	-	936	-936
Totale bedrijfsvoeringskosten	2.340.201	2.770.262	2.389.136	381.126

Over het geheel zijn de kosten bij de meeste posten lager dan begroot. Hieronder worden de grootste posten en de oorzaak achter eventuele afwijkingen bij deze posten nader toegelicht.

Licentiekosten en ICT-kosten

De gerealiseerde licentiekosten en ICT-kosten vallen ongeveer 27K lager uit dan begroot. In 2017 zijn er enkele besparingen gerealiseerd ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. De licentie van Sesomweb is opgezegd, omdat er in samenwerking met andere omgevingsdiensten een eigen voorziening is gemaakt. Dit heeft geresulteerd in de begrotingswijziging.

Daarnaast is er een gezamenlijke aanbesteding met de ODG geweest voor het centrale aansluitpunt (een voorziening die landelijke informatiebronnen ontsluit) en andere vorm van licentie voor Bleubeam heeft geresulteerd in positief rekeningresultaat.

Toolbox

In 2017 zijn de onderhouds- en vervangingskosten ten behoeve van het overgekregen materieel lager dan begroot. In 2014 heeft de RUD Drenthe materieel meegekregen van de bevoegde gezagen. In de komende jaren zal er ook nieuwe apparatuur worden aangeschaft waardoor de verwachting is dat de kosten in deze post in de toekomst zullen stijgen.

Verzekeringen

De kosten voor verzekeringen zijn in 2017 ruim 33K hoger uitgevallen dan begroot. Vanaf 1 januari 2017 is de RUD eigen risicodragers te worden voor de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). De RUD heeft in 2017 hiervoor een verzekering afgesloten, waarmee het risico is afgedekt. De WGA was niet in de begroting opgenomen, maar als risico aangegeven.

Packagedeal met gemeente Emmen en provincie Drenthe

In de packagedeal verzorgen de provincie Drenthe en de gemeente Emmen voor een vaste prijs een gezamenlijk pakket diensten aan de RUD Drenthe. Dit betreft huisvesting, ICT, administratie en advies. In deze packagedeal is een indexering overeengekomen op basis van het daarvoor geldende gemeentelijke en provinciale indexcijfer. Gezien dat het een dienstverleningsovereenkomst betreft, heeft er nauwelijks afwijking plaatsgevonden tussen begroting en realisatie.

Doorontwikkeling zaaksysteem LOS

De post doorontwikkeling van het zaaksysteem LOS valt in de realisatie aanzienlijk lager uit dan in de begrotingswijziging 2017. In de begrotingswijziging 2017 is voor de ontwikkeling van het LOS een vergelijkbaar bedrag van circa € 530.060,- opgenomen voor projectkosten als in 2016 was gerealiseerd. Dit omdat het LOS nog verre van op orde was en de inschatting gemaakt is dat dit nog zeker evenveel inzet zou vergen als in 2016. In de praktijk is die inzet sterk verlaagd ten opzichte van 2016 en bleek er over de projectperiode nog verrekening van uren met de ODG plaats te moeten vinden die tot een voordeel leidde voor de RUD Drenthe. Tegenover het financiële voordeel door minder inzet dan verwacht is ook de doorontwikkeling van het LOS achtergebleven.

Projectkosten

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Projectkosten	0	640.000	582.562	57.438

Naast de reguliere taken die in het jaarprogramma zijn opgenomen, voert de RUD ook een aantal additionele projecten uit voor deelnemers, die separaat worden verrekend. Het merendeel van de begrote kosten bij de post diverse projecten betreft kosten voor de inhuur van personeel. Op basis van de urenregistratie is een adequate onderbouwing van de bestede en toe te rekenen uren. Op basis van het uurtarief resulteert dit in € 582.562 voor inhuur projecten. Oorzaak van de afwijking is dat er minder projecten nodig waren dan begroot. Een deel van de werkzaamheden zullen in 2018 worden uitgevoerd.

BRZO

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Systeemgericht BRZO- toezicht	37.000	37.000	25.926	11.074

De post systeemgericht BRZO-toezicht zijn die kosten die de benodigde inzet voor toezicht op de BRZO-inrichtingen. Hier stond ook een additionele bijdrage van de provincie tegenover. Deze kosten zijn in de realisatie lager uitgevallen dan begroot.

Leges

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Kosten leges	173.400	173.400	89.019	84.381

De kosten voor de leges zijn, net zoals de legesbaten, lager dan begroot. Dit is het gevolg van minder en lagere bouwaanvragen dan verwacht.

Kapitaallasten

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Zaaksysteem LOS	139.061	-	-	-

In 2016 is in samenwerking met de Omgevingsdienst Groningen (ODG) gestart met de implementatie van het zaaksysteem LOS. De RUD Drenthe had in de voorgaande begrotingen de kosten van het systeem als kapitaallasten opgenomen. In de begroting van 2017 zijn de kapitaallasten hernoemd naar de bedrijfskosten omdat de aanbesteding heeft geresulteerd in een gebruikersovereenkomst. Kosten voor het door ontwikkelen van het zaaksysteem (projectgroep LOS) zijn nu opgenomen onder de bedrijfsvoeringskosten (Doorontwikkeling zaaksysteem LOS).

Incidentele lasten

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Kosten doorontwikkeling organisatie	-	50.000	96.901	46.901

De incidentele lasten bestaan met name uit de kosten voor het opstarten van een aantal urgente vervolgcacties ten behoeve van de doorontwikkeling van de organisatie. Naar aanleiding van de begrotingswijziging van het AB besluit van 18 december 2017 is hiervoor 50 K vrijgemaakt. Naast die kosten zijn er nog andere kosten gemaakt voor de doorontwikkeling van de organisatie. Deze kosten (o.m. voor het project digitale aanlevering en opdrachtverlening) zouden oorspronkelijk ten laste van de post onvoorzien worden gebracht. Om de kosten voor de doorontwikkeling transparant te verantwoorden is ervoor gekozen deze op de post doorontwikkeling te verantwoorden, waardoor de post met ca. 47K overschreden wordt en de post onvoorzien onbenut is gebleven.

Onvoorzien

	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Afwijking
Onvoorzien	125.000	125.000	0	-125.000

De onvoorziene kosten zijn dit jaar niet ingezet in 2017. Oorspronkelijk was het de bedoeling om de kosten die gemoeid waren met de opstart van het project digitale uitwisseling van informatie op deze post te laten drukken. Vanuit de behoefte om meerjarig transparant inzicht te kunnen bieden in de kosten voor de ontwikkeling is dit uiteindelijk toch ten laste gebracht van de post incidentele lasten.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening moet een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening worden gemaakt.

Binnen de RUD Drenthe is er in 2017 sprake van één programma: Milieu. Analyse van begrotingsrechtmatigheid dient plaats te vinden op het programmaniveau. Binnen een programma moeten de totale lasten in ogenschouw worden genomen. Op totaalniveau is sprake van een overschrijding van de begroting. Daarmee voldoet de RUD Drenthe aan de eis van begrotingsrechtmatigheid.

6.5BALANS

	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	0	0
Financiële vaste activa	0	0
Totaal vaste activa	0	0

Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	1.150.130	1.151.964
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rent typische looptijd korter dan 1 jaar</i>	3.950.357	2.965.474
<i>Overige vorderingen</i>	28.571	35.136
Liquide middelen		
<i>Banksaldi</i>	249.981	249.978
Overlopende activa		
<i>Overige overlopende activa</i>	125.105	89.894
Totaal vlottende activa	5.504.144	4.492.446
Totaal activa	5.504.144	4.492.446

	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen	816.680	699.199
<i>Algemene reserve</i>	424.199	927.096
<i>Bestemmingsreserve</i>	275.000	275.000
<i>Gerealiseerde resultaat</i>	117.481	-502.897
Voorzieningen		
<i>Voorzieningen voor personeelskosten</i>	325.000	-
Totaal vaste passiva	1.141.680	699.199

Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
<i>Overige schulden</i>	2.459.432	2.059.769
Overlopende passiva		
<i>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen</i>	795.328	1.003.509
<i>De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van laste van volgende begrotingsjaren</i>	1.070.309	697.375
<i>Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen</i>	37.395	32.594
Totaal vlottende passiva	4.362.464	3.793.247
Totaal passiva	5.504.144	4.492.446

6.6 TOELICHTING OP DE BALANS

Activa

Vaste activa

De RUD Drenthe heeft geen vaste activa.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden.

	Boekwaarde ultimo 2017	Voorziening	Balanswaarde ultimo 2017	Balanswaarde ultimo 2016
Te vorderen op openbare lichamen	1.150.130	-	700.130	1.151.964
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.950.357	-	3.950.357	2.965.474
Overige vorderingen	28.571	-	478.571	35.136
Totaal uitzettingen	5.129.058	-	5.129.058	4.152.574

Het drempelbedrag in het kader van het schatkistbankieren voor de RUD Drenthe bedraagt 250.000 euro per dag.

De vorderingen op openbare lichamen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vorderingen op openbare lichamen

Uitgevoerde externe projecten 2017	178.217
Extra bijdrage deelnemers	450.000
Door te schuiven BTW latende organisaties 2017	521.913
Totaal	1.150.130

De overige vorderingen bestaan uit de volgende posten:

Overige vorderingen

Debiteuren	27.571
Overige	1.000
Totaal	28.571

Liquide middelen

	Boekwaarde ultimo 2017	Boekwaarde ultimo 2016
BNG betaalrekening 28.51.61.237	249.981	249.978
Totaal liquide middelen	249.981	249.978

Overlopende activa

	Boekwaarde ultimo 2017	Boekwaarde ultimo 2016
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	125.105	89.894
Totaal overlopende activa	125.105	89.894

De post vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen wordt als volgt gespecificeerd:

Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren

Vooruitbetaalde facturen	94.395
Vooruitbetaalde kosten LOS zaaksysteem	30.710
Totaal	125.105

Passiva

Vaste passiva

	Boekwaarde ultimo 2017	Boekwaarde ultimo 2016
Algemene reserve	424.199	927.096
Bestemmingsreserve	275.000	275.000
Gerealiseerd resultaat	117.481	-502.897
Totaal eigen vermogen	816.680	699.199

Verloop van reserves

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Boekwaarde ultimo 2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering	Boekwaarde ultimo 2017
Algemene reserve	927.096			-502.897		424.199
Bestemmingsreserve	275.000					275.000
Gerealiseerd resultaat	-502.897	117.481		502.897		117.481
Totaal	699.199	117.481				816.680

Onder "Gerealiseerd resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het boekjaar. Onder de onttrekkingen staan de verminderingen vermeld waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve van € 275.000 is gevormd in 2016. Deze bestemmingreserve heeft als bestemming: "de doorontwikkeling van de organisatie RUD Drenthe".

In de financiële verordening is bepaald dat indien enig jaar een batig saldo oplevert, dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de RUD Drenthe. De algemene reserve mag maximaal 10% van de jaarmzet bedragen. Voor zover het batig saldo van enig jaar zou leiden tot een algemene reserve van meer dan 10% van de jaarmzet, wordt het saldo boven de 10% gerestitueerd op basis van de verdeelsleutel, tenzij een meerderheid van het algemeen bestuur instemt met een doelreservering van het batig saldo voor de RUD Drenthe.

In de begrotingswijziging 2017 is vastgesteld dat € 150.000 uit de bestemmingsreserve diende te worden onttrokken ter dekking van het tekort. Doordat de RUD Drenthe het jaar heeft afgesloten met een batig saldo, is onttrekking uit de bestemmingsreserve van € 150.000 niet nodig. De bestemmingsreserve blijft ultimo 2017 op het oorspronkelijke niveau van € 275.000.

Voorzieningen

	Boekwaarde ultimo 2016	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde ultimo 2017
Voorziening voor personeelskosten	-	325.000	-	-	325.000
Totaal voorzieningen	-	325.000	-	-	325.000

Er is besloten om een voorziening te vormen ter waarde van € 325.000.- om personeelskosten die oorsprong hebben in 2017 maar die wel zullen worden gemaakt in 2018 en 2019 te dekken.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde ultimo 2017	Boekwaarde ultimo 2016
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	2.459.432	2.059.769
Overlopende passiva	1.903.032	1.733.478
Totaal vlottende passiva	4.362.464	3.793.247

De in de balans opgenomen kortlopende schulden (met een rentetypische looptijd korter dan één jaar) kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde ultimo 2017	Boekwaarde ultimo 2016
Overige schulden	2.459.432	2.059.769
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	2.459.432	2.059.769

De post 'overige schulden' kan als volgt worden uiteengezet:

Overige schulden

Loonbelastingheffing december 2017	491.859
Package-deal gemeente Emmen 4de kwartaal 2017	238.165
Package-deal gemeente Provincie Drenthe 4de kwartaal 2017	249.556
Seinstravandelaar	34.678
Uitvoering bodemsaneringsprojecten Provincie Drenthe en gemeente Emmen	785.359
Overige schulden	659.815
Totaal	2.459.432

Per 1 januari 2014 heeft de Provincie Drenthe de uitvoering van de bodemsaneringsprojecten overgedragen aan de RUD Drenthe. De bodemsaneringsprojecten zijn niet opgenomen in de begroting van de RUD Drenthe. De bodemsaneringsprojecten worden uitgevoerd voor rekening en risico van de Provincie Drenthe. In de jaarrekening van de Provincie worden de baten en de lasten verantwoord van de uitgevoerde bodemprojecten op basis van de projectverantwoordingen van de RUD Drenthe. In de jaarrekening van de RUD Drenthe worden de baten en de lasten van de bodemsaneringsprojecten zelf (de directe kosten) verantwoord. Op de balans staat het saldo van gemaakte projectkosten en daar tegenover ontvangen voorschotten van de Provincie. De BTW wordt voor 100% doorgeschoven naar de Provincie Drenthe.

Per 1 oktober 2017 heeft de gemeente Emmen tevens de uitvoering van de bodemsaneringsprojecten overgedragen aan de RUD Drenthe. De uitvoering en de verwerking van deze bodemsaneringsprojecten vinden op dezelfde voorwaarden en condities plaats als de bodemsaneringsprojecten voor de Provincie Drenthe.

In bijlage C is een nadere detaillering van de uitgevoerde bodemsaneringsprojecten uiteengezet.

Overlopende passiva

De specificatie van de post 'overlopende passiva' is als volgt.

	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	795.328	1.003.509
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.070.309	697.375
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	37.395	32.594
Totaal overlopende passiva	1.903.032	1.733.478

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Verplichting

Verlofstuwmeer	383.008
Kosten zaak systeem LOS 2017	226.742
Reiskosten personeel december 2017	22.412
Leges	40.567
Accountantskosten 2017	8.750
Overige	113.849
Totaal	795.328

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden uiteengezet:

	Saldo ultimo 2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetaling	Saldo ultimo 2017
Vooruit ontvangen bijdragen deelnemers jaar 2018	542.297	1.010.018	542.297	1.010.018
Vooruit ontvangen subsidie van de VNG (Energieproject)	116.575	210.014	287.784	38.805
Vooruit ontvangen BRZO gelden	38.502	-	17.016	21.486
Totaal van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	697.375	1.220.032	847.096	1.070.309

In het jaar 2015 is een subsidie ontvangen van de VNG. Dit betreft een ondersteuningsbijdrage energiebesparingsaanpak voor bedrijven. In het jaar 2017 zijn er in het kader van dit project tevens gelden ontvangen vanuit de EED richtlijn € 135.364,- en vanuit de Omgevingsdienst.nl ad € 74.650,-. In het jaar 2017 zijn er in totaal 2.309 uren besteed aan het energieproject. De VNG subsidie van € 116.575,- is in het jaar 2017 volledig vrijgevallen. Van de EED gelden is nog een restant van € 38.805,- aangemerkt als vooruit ontvangen subsidie en hiervoor zullen in 2018 verdere werkzaamheden worden verricht.

In 2016 en 2017 heeft de provincie budget beschikbaar gesteld om de actualisatietoets op de BRZO-vergunningen uit te voeren, dit ook naar aanleiding van het Besluit BRZO 2015. De actualisatietoets is in 2017 afgerond en leidt tot beperkte aanpassingen van de betreffende vergunningen. Het overleg over de aanpassingen en de aanpassingen zelf lopen nog door tot in 2018. Gepland is om dit in het eerste kwartaal van 2018 geheel af te ronden.

De overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo ultimo 2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetaling	Saldo ultimo 2017
Vooruit ontvangen bedragen externe veiligheidsprojecten	21.344	-	-	21.344
Vooruit ontvangen loonkosten compensatie 4 jaar	11.250	-	11.250	-
Vooruit ontvangen WABO gelden	-	42.000	25.949	16.051
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	32.594	42.000	37.199	37.395

De veiligheidsprojecten vallen onder het takkenpakket van de RUD Drenthe. Deze worden bekostigd vanuit de eigen bijdragen van de latende organisaties die de RUD Drenthe ontvangt. Voor de ingewikkelde specialistische risicoberekeningen moet gespecialiseerde expertise worden ingehuurd. Deze kosten zijn niet in de begroting van de RUD Drenthe opgenomen. De RUD Drenthe brengt deze kosten in rekening bij de Provincie Drenthe vanuit de integrale rol van de Provincie op dit gebied. De Provincie heeft hiervoor een voorschot van € 30.000,- verstrekt voor de komende jaren waaruit de RUD Drenthe de kosten kan declareren. De BTW wordt voor 100% doorgeschoven naar de Provincie Drenthe.

In 2017 heeft de Provincie Drenthe aan de RUD Drenthe de opdracht gegeven om het WABO archief digitaal op te schonen. De werkzaamheden hiervoor zijn nog niet afgerond en zullen doorlopen tot eind 2018.

Niet uit balans blijvende belangrijke financiële verplichtingen

De RUD Drenthe is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Dienstverleningsovereenkomst

De RUD Drenthe heeft een dienstverleningsovereenkomst met de Provincie Drenthe en de gemeente Emmen afgesloten voor de periode van 7 jaar (tot en met het jaar 2020) voor het verzorgen van een groot gedeelte van de PIOFACH-taken, ICT en de huisvesting. De totale kosten voor het jaar 2017 bedragen € 1.634.062,-. De partijen kunnen in onderling overleg het contract met 2 jaar verlengen.

Gebruikersovereenkomst zaaksysteem LOS

De RUD Drenthe en de ODG zijn in het jaar 2015 met Genetics een vergoeding overeengekomen voor het gebruik van het zaaksysteem LOS waarbij sprake is van een vaste totaal prijs voor de RUD Drenthe van € 1.449.663,-. Betaling vindt plaats in maandelijkse vaste termijnen. Genoemde overeenkomst heeft een looptijd van 7 jaar en 9 maanden en is aangevangen op 4 december 2015 en eindigt derhalve van rechtswege per 3 augustus 2022.

Operational leasecontracten

Voertuig	Startdatum	Aantal maanden resterend	Leasebedrag per maand
Volkswagen Up (HS-964-K)	26-1-2016	37	€ 239,08
Volkswagen Up (HS-963-K)	22-1-2016	37	€ 248,84
Volkswagen Golf Sportsvan (JF-893-X)	8-3-2016	36	€ 464,14
Renault Trafic (VT-603-D)	28-1-2016	37	€ 512,44

Verzekeringen

De RUD Drenthe heeft een rechtsbijstandsverzekering, een aansprakelijkheidsverzekering en een verzekering voor goed werkgeverschap afgesloten. Vanaf 1 januari 2017 is de RUD eigen risicodragers te worden voor de WGA. De RUD heeft in 2017 een Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)verzekering afgesloten.

Accountant

De RUD Drenthe is in 2017 een contract aangegaan met de Hofsteenge Zeeman Groep voor de duur van 3 jaar. Het contract bedrag bedraagt per jaar € 17.500,- (excl BTW).

Licenties Digitale checklisten

De RUD Drenthe is per 1 september 2017 een contract aangegaan met Digitale Checklisten inzake het ontzorgen van de RUD Drenthe m.b.t. het opstellen en het bijhouden van checklisten voor milieu, asbest, vuurwerk en bodem. De licentiekosten bedragen € 31.915,- per jaar. Voor de kosten inzake de ondersteuning dient eenmalig een bedrag van € 24.750,- te worden voldaan en jaarlijks dient € 8.250,- te worden betaald voor de ondersteuning. Het contract eindigt op 31 augustus 2020.

BIJLAGEN

BIJLAGE A: BIJDRAGE PER DEELNEMER IN 2017

Deelnemer	Verhouding	Reguliere deelnemersbijdrage	Extra bijdrage 2017	Totaal
Gemeente Aa en Hunze	3,1%	€ 374.095	€14.125	€ 388.220
Gemeente Assen	5,6%	€ 671.208	€ 25.343	€ 696.551
Gemeente Borger-Odoorn	3,3%	€ 387.559	€ 14.633	€ 402.192
Gemeente Coevorden	5,7%	€ 677.155	€ 25.567	€ 702.722
Gemeente De Wolden	5,2%	€ 614.627	€ 23.207	€ 637.834
Gemeente Emmen	23,1%	€ 2.747.193	€ 103.725	€ 2.850.918
Gemeente Hoogeveen	8,2%	€ 979.140	€ 36.970	€ 1.016.110
Gemeente Meppel	5,2%	€ 621.317	€ 23.459	€ 644.776
Gemeente Midden-Drenthe	7,0%	€ 832.773	€ 31.443	€ 864.216
Gemeente Noorderveld	3,6%	€ 431.833	€ 16.305	€ 448.138
Gemeente Tynaarlo	3,3%	€ 398.958	€ 15.064	€ 414.022
Gemeente Westerveld	3,1%	€ 365.753	€ 13.810	€ 379.563
Provincie Drenthe	23,6%	€ 2.816.660	€ 106.349	€ 2.923.009
Totaal	100,0%	€ 11.918.271	€ 450.000	€ 12.368.271

BIJLAGE B: WNT-verantwoording 2017 RUD Drenthe

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op RUD Drenthe. Het voor de RUD Drenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000

Hierna volgt een opsomming van alle functionarissen.

kalenderjaar 2017

Naam	Functie	Duur dienstverband in het verslagjaar	Omvang dienstverband in het verslagjaar	Beloning
Gedeputeerde C. Bijl	Lid AB/DB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder H. Heijerman	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder M. Hoogeveen	Lid AB/DB	01/01/2017 - 30/09/2017	0	0
Wethouder F.A.J. Buijtelaar	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder J. Huizing	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder J. ten Kate	Lid AB/DB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder J. Otter	Lid AB/DB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder G. Vos	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder J. de Vos	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder G.J.W. Bent	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder H. Lammers	Lid AB/DB	18/12/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder H. Kusters	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder A.M. Dieters	Lid AB	01/10/2017 - 31/12/2017	0	0
Wethouder H. Geertsma	Lid AB	01/01/2017 - 31/12/2017	0	0

Kalenderjaar 2016

Naam	Functie	Duur dienstverband in het verslagjaar	Omvang dienstverband in het verslagjaar	Beloning
Gedeputeerde C. Bijl	Lid AB/DB	11/07/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder T.J. Wijbenga	Lid AB	01/01/2016 - 27/11/2016	0	0
De heer M.J.F.J. Thijsen	Lid AB	28/11/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder H. Heijerman	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder M. Hoogeveen	Lid AB/DB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder F.A.J. Buijtelaar	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder J. Huizing	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder J. Ten Kate	Lid AB/DB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder J. Otter	Lid AB/DB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder G. Vos	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder J. de Vos	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Burgemeester T. Baas	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder H. Kusters	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Wethouder H. Geertsma	Lid AB	01/01/2016 - 31/12/2016	0	0
Gedeputeerde H. Jumelet	Lid AB/DB	01/01/2016 - 10/07/2016	0	0

Hieronder volgt een overzicht betreffende de topfunctionaris:

kalenderjaar 2017

Naam	Functie	Duur dienstverband in verslagjaar	Omvang dienstverband in het verslagjaar	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Voor-zieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	Beloning in het voorgaande jaar	Motivering voor de overschrijding van de maximum bezoldigingsnorm
Mevrouw H. Heidekamp-Prins	Directeur RUD Drenthe	1/1/2017-31/12/2017	1	€ 89.432	€ 4.750	€ 11.788	€ -	geen overschrijding

Kalenderjaar 2016

Naam	Functie	Duur dienstverband in verslagjaar	Omvang dienstverband in het verslagjaar	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Voor-zieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	Beloning in het voorgaande jaar	Motivering voor de overschrijding van de maximum bezoldigingsnorm
De heer J.J. Vogelaar	Directeur RUD Drenthe	1/1/2016-31/12/2016	1	€ 96.778	€ 4.751	€ 11.575	€ 109.215	geen overschrijding

Voor alle (top)functionarissen geldt dat het geldende beloningsmaximum over het jaar 2017 niet is overschreden. De RUD Drenthe heeft voldaan aan de WNT.

BIJLAGE C: DETAILLERING BODEMSANERINGSPROJECTEN

Bodemsaneringsprojecten Provincie Drenthe	Projectnummer	Saldo per 31 december 2016	Afrekening saldo Provincie	Ontvangen voorschotten	Gemaakte kosten	Saldo per 31 december 2017
Diverse Bio's	18001354	-275.462	275.462	968.500	741.126	227.374
Paul Krugerstraat/Nijlandstraat Assen	18001368	-5.156	5.156	43.000	15.946	27.054
Noordzijde 107-109 Gasselternijveensemond	18001626	-894.757	894.757	199.000	163.068	35.932
Gasfabriek Hoogeveen	18001639	5.560	-5.560	8.000	4.528	3.473
Evenblij Hoogeveen	18001640	-35.867	35.867	300.000	309.193	-9.193
Schoolstraat Hoogeveen	18001644	-	-	2.000	5.592	-3.592
Fabrieksweg cofinanciering Hoogeveen	18001717	-	-	9.000	1.575	7.425
Meppelerweg 1 Nijeveen	18001733	-1.675	1.675	1.000	1.260	-260
Kleiduivenschietbaan Oosterhesselen	18001737	758	-758	-	1.767	-1.767
Van Wijk en Boerma Vries Tynaarlo	18001764	490.366	-490.366	1.380.000	1.156.665	223.335
Oranjekanaal NZ 33 Westerbork	18001766	5.000	-5.000	-	-	-
Parallelweg 27 Holwert Coevorden	18001944	311.650	-311.650	95.500	70.428	25.073
Kleiduivenschietbaan Emelangen Holte	18001966	17.000	-17.000	-	-	-
Gasfabriek Assen	18001363	13.000	-13.000	-	-	-
De Wijken Nieuw-Buinen, Borger-Odoorn	18001442	-33.554	33.554	-	13.608	-13.608
Huizing Nieuw-Roden	18001743	-	-	20.000	-	20.000
1ste Energieweg 7-11 Roden	18001746	-	-	1.500	500	1.000
Asserstraat 23 Norg	18001867	10.356	-10.356	500	495	5
Brugstraat	18001956			53.000	8.736	44.264
De Holwert 1 Coevorden	18001970	-5.588	5.588	-	-	-
Vaart 151, Gasselternijveen	18001971	84.940	-84.940	126.000	139.165	-13.165
De Steende 2, Spier	18001974	-1.229	1.229	-	-	-
Talmastraat 66-74, Assen	18001975	1.000	-1.000	-	-	-
Bisschopswijk, Nieuw Roden	18001973	-24.567	24.567	378.000	233.717	144.283
Totaal		-338.224	338.224	3.585.000	2.867.367	717.633

Bodemsaneringsprojecten Gemeente Emmen	Projectnummer	Saldo per 31 december 2016	Afrekening saldo Gemeente	Ontvangen voorschotten	Gemaakte kosten	Saldo per 31 december 2017
Project 0002 VOCL Emmen centrum EER	78006	-	-	-	36.179	-36.179
Gero 1ste Kruisdiep	78010	-	-	-	47.764	-47.764
Ondergrond (ISV bodemsanering) incl GGB	78126	-	-	-	8.330	-8.330
Saldo per 31 december 2017				160.000	92.273	67.726

BIJLAGE D: CONTROLEVERKLARING ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

